

Lentoon ammunta

Esipuhe

On varmaan lukuisia eri tapoja valita itselle juuri sopiva metsästys- ja kilpailuhaulikko. Voimme jokainen harjoittaa lentoon ammuntaa menestyksekkäästi erilaisia harjoitusohjelmia ja ammuntaan liittyviä metodeja käyttäen. Aseen turvallinen käsittely niin metsällä kuin ampumaradalla on kaiken toiminnan perusta. Aloittelijan on syytä opetella aseiden käsittelyyn liittyvät peruseikat aina kokeneen harrastajan opastuksessa. Olen tulevassa juttusarjassa yrittänyt lyhyesti kertoa erään tavan kuinka jokainen voi aloittaa lentoon ammunnan harjoittelun. Olen itse kuin myös hyvät ystäväni jotka kilpailevat säännöllisesti haulikkoammunnassa soveltaneet näitä oppeja aseiden valinnassa ja käyttäneet esille tulevia perustekniikoita ammunnan harjoittelussa.

Kaikki me seisovilla lintukoivilla metsästävät saamme onneksemme tutustua lentoon ammunnan kiehtovaan maailmaan ehkä muita kanssametsästäjiä syvämmäin. Ainakin asian tulisi tämän kirjoittajan mielestä olla niin. Kuitenkin syksyllä jahtikauden jo alettua kuulee usein maastossa ja varsinkin kokeissa sadattelua kuinka ammunnan harjoittelu on kesällä jäänyt liian vähäiseksi, tai laiminlyöty kokonaan. Ainoastaan säännöllinen lentoon ammunnan harjoittelu radalla mahdollistaa hyvän ampumataidon ja tuo muutenkin turvallisuutta ja varmuutta metsästysaseiden käsittelyyn. Vanha viisaus jossa todetaan, että hyvä ampuja tekee hyvän koiran, pitää ainakin osittain paikkansa. Metsästäjä joka luottaa omaan ampumataitoon, koiraansa ja varusteisiin voi ampua harkittuja metsästyslaukauksia. Hyvä laukaus lentävään maaliin, missä saalis kuolee varmasti, mahdollistaa myös koiran toiminnan kontrolloinnin, koska varman ampujan ei tarvitse pudottaa lintua aivan nuoren lintukoiran jalkojen juureen.

Haulikon valinta

Käsittelen tässä kirjoituksessa lähinnä sellaisia aseita ja varusteita jot-

ka sopivat erinomaisesti niin radalla tapahtuvaan harjoitteluun kuin myös metsästyksen seisovilla lintukoivilla. Jos meidän tulee valita ase jolla metsästämme ja harjoitteleme myös rata-ammuntaa, tulee se mielestäni olla päällekkäispiippuinen haulikko jonka piippujen pituus on n. 28 - 30 tuumaa. Vaihtosupistajat mahdollistavat monipuolisen rataharjoittelun ja antavat mahdollisuuksia sovittaa aseiden osamakuvion tiheyden kulloiseenkin jahtiin sopivaksi. Alkukäytöstä lehtometsässä tapahtuva lehtokurppajahti poikkeaa ampumaetäisyyksiltään ja haulikon piippujen supistusasteen vaatimuksilta melko tavalla esim. sorsien metsästyksessä iltalennolla jossa ampumamatkat saaliiseen ovat pitemmät. Haulikon kaliperin tulisi olla 12 ja patruunapesän pituus 70 tai 76mm. Tämä sen vuoksi, että 12 kaliperin patruunoita niin metsästys- kuin ratakäyttöön on runsaasti saatavilla ja varsinkin ratapatruunoissa ne on suhteessa edullisempia muihin kaliperihin verrattuna.

Päällekkäispiippuinen haulikko on rata-ammunnassa syrjäyttänyt aikaa sitten puoliautomaattiset ja rinnakspiippuiset aseet erinomaisen laukauskuvan, hyvän tasapainon, rekylin suuntautumisen ja toimintavarmuuden ansiosta ainakin kilpa-ampujien ja aktiiviharrastajien keskuudessa. Käsittelen tässä kirjoituksessa päällekkäispiippuisen haulikon valintaa ja palaan muihin malleihin myöhemmin jolloin tarkastellaan lähemmin lentoon ammuntaa metsästyksen yhteydessä. Olen huolestuneena seurannut nykyistä kehitystä, jossa aseiden myynti on siirtynyt erikoisliikkeiltä suuriin yksiköihin ja niin sanottujen halpatuotteiden massamyyntiin. Henkilökohtainen käsitykseni on että tänään ei voi 1000:lla eurolla ostaa laadukasta uutta metsästyshaulikkoa, mutta erinomaisen käytetyn tuolla rahasummalla voi saada hankituksi. Sellaiset laatumerkit kuin esim. Beretta, Browning, ja Miroku vain joitakin mainitakseni maksavat uutena noin 1500 eurosta ylöspäin aina kymmeneen tuhanteen euroon saakka. Laatuhaulikot

on valmistettu parhaista materiaaleista ja suunniteltu kestäväksi vaativaa metsästyskäyttöä ja rata-ammunnan suurien laukaisumäärien aiheuttaman rasituksen. Laadukkaissa aseissa on myös kiinnitetty huomiota aseiden hyvään tasapainoon jolla on suuri merkitys aseiden käsittelyvyyteen ja sen suuntaamisen lentävään maaliin kohti. Hyvin tasapainotettu 3,5-4 kg painava rata-ammuntaan suunniteltu haulikko on monesti helpommin ampujan käsittelyssä ja vaivattomampi ampua kuin heikosti tasapainotettu kevyempi haulikko.

Käyttäjälleen sopiva haulikko

Haulikko osuu perällä! Meistä jokainen on erilainen rakenteellaan ja myös oma ampumatyyli vaikuttaa hiekan aseiden perältä vaadittavaan mitoitukseen. On helpompaa mitoitaa aseiden perä ampujalle sopivaksi kuin opetella ampumaan ampujalle sopimattomalla perällä. Kokeneen ampujan on helppoa valita itselleen mieluisin ase ja lyhyellä tarkastelulla todeta aseiden perän sopivuus itselle sopivaksi. Vasta-alkajalle asia on huomattavasti hankalampaa ja kokeneesta myyjästä joka itse harrastaa ammuntaa on aseiden valinnassa merkittävää apua. Jos asetta on mahdollista ennen sen hankintaa kokeilla ampumaradalla asiantuntijan valvonnassa, välttää mahdollisilta tulevilta ongelmilta, jotka johtuvat aseiden tai sen perän sopimattomuudesta sen tulevalle omistajalle. Asiantunteva asepuuseppä voi myös muokata valmiin tehdasperän ampujalle sopivaksi. Hyvä vaihtoehto on myös teettää aseiden perä mittojen mukaan asiantuntevalla tukkiseppällä jolla on mitoitukseen sopiva erikoishaulikko. Tuon mittalaitteen avulla voidaan mitoitaa jokaiselle ampujalle juuri oikea aseiden perän mitoitus. On kuitenkin muistettava, että ampujalla tulee olla jonkin verran laukauksia ammuttuna ja oma ampumatyyli hankittuna ennen kuin tarkkoja tulin mitoituksia voidaan riittävän luotettavasti mitata. Sporting - ammuntaan mitoitettujen haulikoiden perät soveltuvat varsinkin hyvin sellaisenaan metsästyskäyttöön ja sa-

malla aseella voidaan hyvin harrastaa metsästystä. Suuremmilla haulikonvalmistajilla on omilla internet - sivuillaan perän mitoitukseseen liittyviä ohjeita ja mittataulukkoja.

Alla näemme kirjoittajan Sportting – haulikon tukin mittapiirustukset. Myös omat metsästyshaulikkoni ovat aseiden tukien mitoituksilta lähellä tätä kilpailuasetta.

Aseen nosto

Hyvä ampumatekniikka perustuu ensimmäiseksi aseeseen hyvään nostoon. Hyvän noston seurauksena tukin perälevyn tulee nojata aina samaan koh-

taan ampujan olkapäätä ja rintalihasta vasten, ampujan poski nojaa kevyesti tukin selkään ja ns. hallitseva silmä on sijoittunut kohtisuoraan tähtäinkiskon taakse. Tähtäinkiskon kuvan tulee muodostua hieman nousevaksi siten että jos tähtäinkiskon alkuun aseeseen lukkoringon puoleiseen päähän kiinnitetään noin 5mm. korkea sinitarran pala tulee ampujan nähdä kiskon edessä oleva tähtäinjyvä. Tämä mahdollistaa oikean ja kontrolloidun laukaisukuvan, jossa ampujan ei tarvitse viedä lentävää maalia piippujen taakse peittoon, saadaksesi hyvän osuman saaliiseen, vaan saalin lentorata ja saalis ikään kuin asettuu tähtäyslinjan päälle. edel-

lä kirjoitetun lisäksi teknisesti oikean noston aikana oikeakätisellä ampujalla ampujan vasen käsi on yhdessä vartalon kieroliikkeen kanssa suunnannut piiput kohti maalia ja oikea käsi on puristunut luonnollisesti aseeseen kaulalle ja oikean käden etusormen kärkinivelellä on kevyt kosketus liipaisimeen.

Hyvä ammunta- ja nostotekniikka opitaan tuhansien toistojen avulla. Nostotekniikan harjoittelu on onneksi ilmaista ja kerrallaan vähän aikaa vievää. Riittävällä harjoittelulla meillä on mahdollista päästä tilanteeseen, missä automaatiotasoilla oleva nostosuoritus vapauttaa meidät huomioimaan itse lentävän maalin, sen suunnan ja nopeuden, sekä ammunnan turvallisuuteen liittyvät muut seikat kuten koiran, taustan, puuston jne. Aina ennen harjoituksen alkua varmista että ase ei ole ladattu. Oikea alkuasento helpottaa varsinaista aseeseen nostamisen harjoittelua. Valitse seinästä tai maastosta helposti erottuva kiintopiste ja suuntaa molempien silmien katse siihen. Ota hyvä valmiusasento ja nosta ase poskelle ja suuntaa ase rauhallisesti kohti tuota valitsemaasi kiintopistettä. Toista tämä harjoitus muutaman kerran. Aseeseen on noustava vaivattomasti kohti tuota kuviteltua maalia ja laukaisukuvan on oltava selkeä ja aina samanlainen. Haulikolla ammutaan molemmat silmät auki ja jos ns. hallitseva silmäsi on aseeseen puolella, ei oikean laukaisukuvan muodostuminen tuota mitään ongelmia. Alussa voit sulkea ampumapuoltasi vastakkaisen silmän ja tarkastaa ettei laukaisukuva muutu. Sitä vastoin hallitsevan silmän sulkeminen tulee muuttaa laukaisukuvaa sivulle. Pidä muutaman noston jälkeen aina tauko. Kun haulikkosi nousee vaivattomasti tuohon valitsemaasi maaliin, voit muuttaa harjoitusta niin, että katsot maalia, suljet sitten molemmat silmäsi ja nostat samaan aikaan aseeseen maalia kohti. Avattuasi silmät tulee aseeseen piippujen osoittama maalia ja laukaisukuvan olla muutenkin selkeä. Harjoittelun jälkeen muista aina varastoida ase sille varattuun lukittavaan säilytyspaikkaan.

Varusteet

Jotta lentoon ammunnan harjoittelu olisi turvallista ja miellyttävää tarvitaan muutamia varusteita, jotka ovat välttämättömiä rataharjoittelussa ja joista on hyötyä myös metsällä.

M. Tervonen
Asepuuseppä
Puh.(08) 812 2410
Kestilä, Finland

HAULIKON TUKIN MITOITUS

Asiakkaan nimi Juha Ronkainen
Osoite Honkatie 18 88600 Sotkamo Finland
Puh.nro. +35840 7728418
Pvm. 10.4.2006

TUKIN PITUUS	TUKIN ALATAIVUTUS
Yläreunaan A2 <u>377</u>	Edestä B <u>38 38</u>
Keskelle A1 <u>371</u>	Takaa C <u>55 55</u>
Alareunaan A3 <u>380</u>	

TUKIN SIVUVÄÄRYYS

Tukin edestä D 1
Posken kohdalta E 2
Perälevyn yläosasta F 4
Perälevyn alaosasta G 11
Oikeakätinen gast off
~~Vasenkätinen~~

Aseen perän on aina nojattava samaan kohtaan ampujan olkaa vasten. Perän kevyt kosketus poskeen takaa aina hallitsevan silmän sijoittumisen oikeaan kohtaan tähtäinkiskon taakse ja näin laukaisukuvasta muodostuu aina samanlainen. (Kuva Risto Virtanen)

Oikeassa valmiusasennossa ampujan katse on suunnattuna maalin lentoradalle, aseennon piiput ovat yläviihastoon siten että piippujen pää jää hieman maalin lentolinjan alapuolelle. Haulikon perä nojaa kevyesti ampujan kylkeen ja ampujan paino on asettunut tasaisesti molemmille jaloille Kuva. Altti-Jussi Ronkainen.

K u u l o n -suojaimet ovat välttämättömät varusteet kuulovaurion välttämiseksi. Parhaan suojauksen antavat ns. kuppisuojaimet. Nykyään aktiiviharrastajien suosiossa ovat ns. kuulevat suojaimet joissa kuvassa oleva mikrofoni välittää puheäänien tarvittaessa vahvistettuna suojainten käyttäjälle. Vastaavasti laukauksen melu sulkee yhteyden ulkomaailmaan sekunnin tuhannesosissa ennen kuin korvan aistima melutaso nousee lähelle kuuloa vaurioittavaa tasoa. Suojainten käyttömukavuus mahdollistaa niiden jatkuvan käytön eikä kiusausta suojainten heittämiseen omien ampumasuoritusten välillä tule. Olen kokeillut näitä kuulevia suojaimia myös metsästyskäytössä ja todennut ne varsin hyviksi. Seisonnalle mennessä on aikaa suojata myös kuulonsa ja kettu- ja hirvipassissa kuppisuojaimet lämmittävät mukavasti korvia syksyisessä viimassa. Laadukkaat korvatulpat suojaavat myös tilapäisessä käytössä kuuloa varsin hyvin, mutta jatkuvaan käyttöön en niitä suosittelen. Hyvät kuulosuojaimet maksavat n. 30–250 euroa.

Ampujan lasit ovat myös joissakin lentoon ammuntoalajeissa jo sääntöjen

mukaan välttämättömät (Sporting-Combak-sporting jne.). Laadukkaat lasit suojaavat silmiä auringon häikäisyltä, UV-säteiltä sekä rikkoontuneen kiekon murusilta sekä toiselta radalta mahdollisesti lentävältä hajahauleilta. Puna-oranssit tai keltaiset lasit suodattavat silmään kohdistuvaa sinistä valoa ja näin ollen parantavat kontrastia ja helpottavat näin lentävän maalin erottamisessa taustaa vasten. Pilvisellä ilmalla ja hämärinä syyspäivinä metsästyskäytössä juuri tuon hyvän erotelukykyyn ansioista hyvät ampujanlasit ovat usein helpottaneet seisovan koiran löytymisessä peitteisessä maastossa. Värikkäillä linsseillä varustettuja ampujanlaseja on saatavissa myös jokaisen omilla optikon tai silmälääkärin määrittämällä vahvuuksilla. Laadukkaiden ampujan lasien hinnat ovat n.80 eurosta ylöspäin.

Lippalakki kuuluu useimpien ampujien ja metsästäjien vakiovarusteisiin. Se suojaaa hyvin silmiä auringon häikäisyltä kuin myös vesi ja räntäsateen harmeilta. Hyvä lipallinen lakki on silmälasia käyttävän metsästäjän vakiovarusteita ainakin sateella.

Ampujan liivit kuuluvat aktiivisesti lentoon ammuntaa harrastavan vakiovarusteisiin. Laadukkaat metsästysliivit tai hyvin käyttäjälleen istuva takki joka on varustettu riittävän isoilla patruunataskuilla korvaavat tarvittaessa ampujan liivit.

Jos harjoittelet lentoon ammuntaa muulloinkin kuin kesäheleillä mikä on tämän kirjoittajan mielestä suotavaa, muista pukeutua lämpimästi ja tuulta pitäviin vaatteisiin. Ampumaradat tuppaaavat olemaan aukeilla paikoilla ja huuhti- toukokuussa en ole vielä sellaisella ampumaradalla käynyt missä ei kylmä viima ole väärin pukeutuneen harrastajan suoritusta häirinnyt.

Juha Ronkainen

Seuraavassa numerossa käsittelemme varsinaista lentoon ammunnan harjoittelua ampumaradalla.

